

Zienswijze m.b.t. de consultatie Wijziging Frequentiebesluit 2013

Indiener : Stichting Zeeuws Platform Stralingsrisico
Schuttershofstraat 5
4301 AZ Zierikzee

www.zeeuwsplatformstralingsrisico.nl
stralingsrisico@zeelandnet.nl

Datum : 31 december 2020

Artikel I

Artikel 28

Electrische en magnetische velden zijn geen radiofrequente elektromagnetische velden. Dit dient anders geformuleerd te worden.

Artikel 29/2a en 2b

Met het oog op volksgezondheid vallen burgers die werken in bedrijven, (zorg)instellingen en op onderwijslocaties, d.w.z. werknemers, vrijwilligers en zelfstandigen, niet onder de bepalingen van Hoofdstuk 5. De zogenaamde beschermingsmaatregelen op grond van blootstellingslimieten, gelden dus niet voor deze categorieën burgers, ondanks het feit dat zij evengoed worden blootgesteld aan elektromagnetische velden van publieke telecomunicatiesystemen en niet alleen aan elektromagnetische velden die binnen gebouwen van genoemde organisaties worden veroorzaakt.

Artikel 30

Uit oogpunt van volksgezondheid met betrekking tot de gerapporteerde en bekende gezondheidsklachten, is dit artikel misleidend. De door de overheid beweerde toepassing van het voorzorgbeginsel is slechts schijn en een belediging van gedupeerden die gezondheidsklachten ervaren van elektromagnetische velden.

Artikel II

Medeondertekening door de Minister van Volksgezondheid is noodzakelijk, omdat het in voorgaande artikelen en de betreffende bijlage 1 gaat over de gezondheid van alle Nederlandse burgers en niet over economische aspecten.

Bijlage 1

De organisatie die de blootstellingslimieten heeft opgesteld, ICNIRP, is een niet-gouvernementele organisatie ofwel is geen volkenrechtelijke organisatie. Deze organisatie is niet onafhankelijk en heeft in dit kader ook een directe relatie met de Nederlandse Gezondheidsraad waardoor de Gezondheidsraad niet zuiver onafhankelijk kan opereren. Volgens Artikel 93 van de Nederlandse Grondwet, hebben de ICNIRP normen geen verbindende kracht en kunnen niet een ieder verbinden. De Rijksoverheid, andere overheden en maatschappelijke organisaties, bijv. de GGD, mogen deze normen niet als wetgeving hanteren.

Op de toepassing van de blootstellingslimieten zelf valt het nodige aan te merken, zeker wat betreft de zogenoemde veiligheidsmarge. Minstens zo verontrustend is het feit dat het hanteren van de

ICNIRP blootstellingslimieten en het ongevraagd en permanent overal te worden blootgesteld aan elektromagnetische velden, in strijd is met een aantal Grondwetartikelen. Daarbij speelt mee dat het onverantwoord is om nieuwe technologie (bijvoorbeeld 5G) te introduceren zonder voorafgaand onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar korte en lange termijn effecten voor de gezondheid (zie ook <https://www.stopumts.nl/pdf/Compilatie-RF-straling-2020.pdf>).

Het betreft de volgende Grondwetartikelen:

Artikel 10: Een ieder heeft recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Artikel 11: Ieder heeft recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam

Artikel 20: De bestaanszekerheid van de bevolking is onderwerp van zorg der overheid

Artikel 21: De zorg van de overheid is gericht op bewoonbaarheid van het land en bescherming en
Verbetering van het leefmilieu

Artikel 22: De overheid treft maatregelen ter bescherming van de volksgezondheid

Artikel 93: Bepalingen van verdragen en van besluiten van volkenrechtelijke organisaties, die naar haar inhoud een ieder kunnen verbinden, hebben verbindende kracht nadat zij zijn bekend gemaakt.

Nota van toelichting

Par. 3.1

Het kort geding waarnaar wordt verwezen heeft de in deze paragraaf vermelde uitspraak opgeleverd. Daarbij is voorbijgegaan aan de vele onderzoeken die gezondheidsklachten aantonen ver onder de reeds eerder toegepaste ICNIRP blootstellingslimieten en ook ver beneden de per 2020 aangepaste blootstellingslimieten van ICNIRP. De rechterlijke uitspraak geeft ook aan dat de overheid het voorzorgbeginsel inzake elektromagnetische velden voldoende in acht neemt. Waarom adviseert de Gezondheidsraad dan om meer onderzoek te doen naar, in het geval van dit kort geding, mogelijke effecten van 5G op de gezondheid anders dan uitsluitend thermische effecten?

Bovendien is het bepaald voorbarig om in deze aanpassing van het Frequentiebesluit de uitspraak van genoemd kort geding mede als basis te nemen. Onverhoopte doorzetting van deze Wijziging Frequentiebesluit 2013 dient op z'n minst te worden aangehouden totdat het resultaat van het Hoger Beroep in deze zaak bekend is.

Verderop in deze paragraaf is sprake van een ruime veiligheidsmarge. Waaruit wordt afgeleid dat bijvoorbeeld kinderen tot de kwetsbare groepen horen met betrekking tot elektromagnetische velden? Wat zijn de criteria? Om welke klachten gaat het dan? Er zijn volop praktijkgevallen bekend van schoolgaande kinderen die noodgedwongen thuis onderwijs moeten volgen omdat verblijven op school vrijwel onmogelijk is door WiFi, DECT telefoons, digitale schoolborden, laptops, tablets en smartphones.

Par. 3.2 Blootstellingslimieten

Deze paragraaf sluit af met de zin: 'Dit wijzigingsbesluit zal daarom ook genotificeerd worden bij de Europese Commissie'. Voor een juist oordeel van de Europese Commissie dienen met het wijzigingsvoorstel ook alle ingediende zienswijzen te worden meegezonden.

De waarde van de in de Wijziging Frequentiebesluit 2013 gehanteerde blootstellingslimieten kan in twijfel worden getrokken. Ten eerste omdat de op straatniveau gemeten waarden weliswaar ruim

onder de blootstellingslimieten vallen, maar de gerapporteerde en bekende gezondheidsklachten komen overduidelijk voor bij blootstellingswaarden ver onder de gemeten straatwaarden. Ten tweede is er op de totstandkoming en formulering van de ICNIRP blootstellingslimieten het nodige aan te merken. Met name gaat het om onderzoeken die aantonen dat er wel degelijk gezondheidsklachten zijn, maar die door ICNIRP als niet-wetenschappelijk bewezen, terzijde worden geschoven. In wetenschappelijke kringen worden de ICNIRP blootstellingslimieten als ondeugdelijk beoordeeld. Zie hiervoor

https://www.stopumts.nl/doc.php/Artikelen/11684/prof._pall_s_response_to_2018_icnirp_draft_statement_with_appendices

Par. 4.2 Reikwijdte

In het Arbeidsomstandighedenbesluit staat in Afdeling 4b, Elektromagnetische velden, dat op de arbeidsomstandigheden de Europese Richtlijn Nr. 2013/35/EU van toepassing is en daarmee de daarin opgenomen bijlagen. Dit is dezelfde richtlijn als die welke het onderhavige Frequentiebesluit hanteert. Er is dus geen sprake van verschillende regelgeving buiten en binnen. Bovendien zal voor binnen gelden dat de cumulatieve belasting door elektromagnetische velden mogelijk hoger is dan buiten door het geconcentreerd gebruik van allerlei draadloze apparatuur en het gebruik van elektromagnetische velden producerende machines en apparaten.

Par. 5.1 Wabo en Besluit Omgevingsrecht

Met de Telecommunicatiewet is bepaald dat gemeenten elke mogelijkheid wordt ontnomen om zich in te zetten voor de eigen burgers als die aankloppen met gezondheidsproblemen als gevolg van elektromagnetische velden. Dit wordt afgedaan door het onverbindend verklaren van door decentrale overheden eventueel toe te passen eigen regels. Ten eerste wordt hierdoor het democratisch proces binnen gemeenten verstoord en ten tweede kan een gemeente hierdoor niet meer voldoen aan haar voorzorg- en zorgplicht.

Par. 5.2 Omgevingswet

Ook hier geldt dat sprake is van verstoring van democratische processen en dat een decentrale overheid niet kan voldoen aan haar voorzorg- en zorgplicht. Dit strookt niet met de intenties van de centrale overheid dat maatwerk voor decentrale overheden mogelijk moet zijn.